

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a národným parlamentom: Preskúmanie rozpočtu EÚ“

[KOM(2010) 700 v konečnom znení]

(2011/C 248/13)

Spravodajca: **pán MALOSSE**

Pomocný spravodajca: **pán DANTIN**

Európska komisia sa 19. októbra 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a národným parlamentom: Preskúmanie rozpočtu EÚ“

KOM(2010) 700 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 31. mája 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 472. plenárnom zasadnutí 15. a 16. júna 2011 (schôdza zo 16. júna) prijal 175 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Preskúmanie rozpočtu EÚ nie je otázkou čísel, ale nástrojom v prospech politického projektu. Európska únia v súčasnosti nemá rozpočtové prostriedky ani na to, aby vykonávala svoju politickú stratégiu, ani na svoje záväzky, ktoré vyplývajú z novej Lisabonskej zmluvy.

1.2 Hospodárska a finančná kríza, ktorá začala v Spojených štátoch, vážne postihla Európu a spôsobila sériu narastajúcich deficitov vo väčšine členských štátov. Táto situácia nevyhnutne ovplyvnila prípravu finančného výhľadu na obdobie 2014 – 2020, Európska únia sa však nesmie stať jej obeťou.

1.3 Treba sa preto vyzbrojiť predstavivosťou a vytvoriť „inteligentný európsky rozpočet“, ktorý EÚ poskytne prostriedky na dosiahnutie jej ambícií bez toho, aby sa zvýšila celková daňová záťaž, ktorú znášajú obyvatelia a podniky.

1.4 Treba odstrániť koncept „primeranej návratnosti“, pretože je v rozpore s hodnotami solidarity a vzájomného prospechu európskej integrácie. Naopak, je dôležité uplatňovať zásadu subsidiarity a presunúť na európsku úroveň to, čo stratilo zmysel a účinnosť na vnútroštátnej úrovni. EHSV víta návrh Európskej komisie vrátiť sa k princípu vlastných zdrojov, ktoré je možné vytvoriť *ex nihilo* alebo nimi nahradiť vnútroštátne dane.

1.5 Európsky rozpočet sa musí posilniť a musí mať stimulačný účinok. EHSV odporúča komplementaritu medzi vnútroštátnymi rozpočtami a európskym rozpočtom, čo by umožnilo

dosiahnuť úsporu z rozsahu na realizáciu hlavných politických cieľov EÚ. Efektívnosť činnosti EÚ sa taktiež posilní systematickejšim využívaním pôžičiek EIB, verejno-súkromných partnerstiev, ako aj vytvorením európskych investičných dlhopisov.

1.6 Na druhej strane, aby dokázala, že euro sa bude na európskej úrovni lepšie využívať, musí EÚ začať skutočnú revolúciu v postupoch, ktoré sú dnes príliš zdĺhavé, a sústrediť svoje zásahy na projekty viditeľné pre občanov.

1.7 Jediným spôsobom ako úspešne dosiahnuť ambiciózny rozpočet je získať podporu verejnosti. EHSV si preto želá, aby sa uskutočnili a zverejnili štúdie týkajúce sa nákladov, ktoré by vznikli, keby sa nekonalo na európskej úrovni, v súvislosti s duplicitou vo vnútroštátnych rozpočtoch. EHSV sa tak pripája k iniciatíve Európskeho parlamentu, ku ktorej prinesie svoj príspevok.

1.8 Ak má byť rozpočet EÚ dôveryhodný pre európskych občanov, musí byť príkladom v oblasti riadenia, účinnosti, transparentnosti a kontroly administratívnych výdavkov.

2. Hľadanie nových ambícií

2.1 Komisia v oznámení neskrýva svoj úmysel definovať ambiciózny postup ako základ finančného výhľadu EÚ po roku 2013. EHSV víta tento úmysel, pretože Lisabonská zmluva otvorila cestu k Európskej únii so silnou politickou identitou.

2.2 EHSV a Komisia sa domnievajú, že koncept „primeranej návratnosti“ je dnes ešte menej vhodný, ako bol na začiatku európskej integrácie. Takýto koncept, ktorý marením diskusií príliš často narušil fungovanie európskej integrácie, je vo veľkej miere pôvodcom nedostatkov, oneskorí a neúspechov. Je v rozpore s duchom únie štátov a národov a akýmkoľvek racionálnym hospodárskym uvažovaním. V hospodárskej a menovej únii musia byť zisky a pridaná hodnota vo svojej podstate prínosom pre všetkých. Pokrok, ktorý Európska únia dosiahla, je založený na multiplikačnom účinku spoločného vkladu, čo je pravým opakom konceptu „primeranej návratnosti“.

2.3 Na základe týchto úvah sa výbor už v roku 2008 domnieval, že „Pri vytváraní rozpočtovej politiky sa nemožno vyhnúť zásadnému rozhodnutiu medzi federalizmom a spoluprácou vlád. Pokrok v európskej integrácii sa pravdaže meria aj tým, ako sa rozpočet EÚ bude financovať ⁽¹⁾.“

2.4 Výbor si v tejto súvislosti tiež praje, aby sa všetky ponaučenia brali z objektívnej analýzy súčasného fungovania rozpočtu. Komisia právom poukazuje na oneskorenia začatia realizácie programov, ťažkosti vyplývajúce z podstaty systému a decentralizáciu vykonávania, ktorá nepriniesla priaznivé účinky. Tieto nedostatky treba dôkladne zanalyzovať v spolupráci so všetkými príslušnými aktérmi, aby sa z nich vyvodili potrebné ponaučenia na ich nápravu.

2.5 EHSV podporuje štyri hlavné priority Komisie: plnenie hlavných politických priorít, posilnenie pridanej hodnoty, záväznosť výsledkov, optimalizáciu vzájomnej užitočnosti plynúcej zo solidarity. EHSV si tiež praje doplniť k nim ďalšiu požiadavku, a to zviditeľnenie.

2.5.1 Súčasnú hodnotenie rozpočtových zásahov EÚ nie je z tohto hľadiska uspokojivé. Tento nedostatok je prekážkou európskej integrácie, pretože sťažuje skutočnú podporu občanov a členským štátom poskytuje argumenty na brzdenie navýšenia európskeho rozpočtu. Túto situáciu by bolo potrebné napraviť tak na úrovni rozpočtového postupu, ktorý je pre občanov veľmi neprehľadný, ako aj na úrovni operačných výdavkov, ktoré sú príliš často dôverné a rozptýlené na drobné projekty alebo ukryté v rámci zložitého spolufinancovania.

2.6 Podľa EHSV takéto prepracovanie rozpočtovej politiky EÚ musí priamo prispievať k cieľu obnovy metódy Spoločenstva, čo výslovne žiadal vo svojom stanovisku z októbra 2010, ktoré bolo prijaté prevažnou väčšinou hlasov ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV 503/2008 na tému „Reforma rozpočtu EÚ a spôsoby jeho financovania v budúcnosti“, Ú. v. EÚ C 204/23, 2008, s. 113.

⁽²⁾ Stanovisko EHSV 1363/2010 na tému „Obnova metódy Spoločenstva (usmernenia)“, Ú. v. EÚ C 51/05, 2011, s. 29.

3. Snaha o lepšiu komplementaritu národnej a európskej úrovne

3.1 EHSV nemôže akceptovať, aby sa proces európskej integrácie podmienený rozpočtovými prostriedkami, ktoré sú naň vyčlenené, stal rukojemníkom problému znižovania verejných deficitov. Takáto koncepcia by priamo spochybnila politické ambície Európskej únie vyplývajúce z Lisabonskej zmluvy a zo stratégie Európa 2020.

3.2 EHSV teda navrhuje vytvoriť komplementaritu národných rozpočtov a európskeho rozpočtu na základe spoločných cieľov, najmä prostredníctvom partnerských zmlúv v oblasti rozvoja a investícií podľa stratégie Európa 2020. Išlo by o „inteligentné“ zoskupenie národných a európskych prostriedkov s cieľom dosiahnuť úspory z rozsahu, stimulačný účinok a znížiť deficit národných rozpočtov prostredníctvom pozitívnych účinkov spoločných zdrojov.

3.3 Výbor žiada Komisiu, aby na tento účel vyčlenila potrebné prostriedky a bezodkladne aktualizovala hodnotenie **nákladov, ktoré by vznikli, keby sa nekonalo na európskej úrovni**, ktoré sa naposledy vyčíslili v Cecchiniho správe ⁽³⁾ pred 23 rokmi. Výbor víta úmysel Európskeho parlamentu prebrať iniciatívu v tejto oblasti. Pokiaľ ide o výbor, má v úmysle plne sa zúčastňovať na práci v tejto oblasti a aktívne prispieť k takejto aktualizácii.

3.3.1 Európski občania a daňoví poplatníci totiž musia poznať výšku „faktúry“, ktorú sú v súčasnosti povinní zaplatiť z dôvodu zbytočných duplicitných nákladov v súvislosti s pretrvávajúcimi prekážkami v správnej i hospodárskej oblasti. Mali by byť informovaní o úsporách z rozsahu, z ktorých by mohli mať prospech európske verejné politiky prostredníctvom intenzívnejšej európskej integrácie. Napríklad, za nečinnosť na európskej úrovni v oblasti dopravy, hoci je zakotvená v Rímskej zmluve, platia občania každý deň oneskoreniami a narušeniami a istým nedostatkom produktivity podnikov. To isté platí aj pre nedostatočné otvorenie trhu s verejným obstarávaním, hoci v Cecchiniho správe sa odhadovalo, že otvorením európskeho trhu s verejným obstarávaním by sa mohli vytvoriť 2 milióny nových pracovných miest.

3.4 EHSV osobitne zdôrazňuje reťazovú reakciu, ktorú by sme mohli právom očakávať z revalorizácie európskeho rozpočtu založenej na takýchto úsporách z rozsahu. Vyrovnaním negatívneho vplyvu prísnych nápravných opatrení vo verejných financiách štátov prostredníctvom týchto ziskov z produktivity by sa mohli zladíť požiadavky rozpočtovej disciplíny v súvislosti s deficitmi a potreby hospodárskej a sociálnej obnovy, ktorá by Európe pomohla prekonať krízu a slabý rast.

⁽³⁾ Cecchiniho správa na tému „Náklady spojené s nečinnosťou na európskej úrovni“, Paolo CECCHINI, 1998.

3.5 Takáto podpora hospodárstvu by mala pozitívny vplyv na daňové príjmy, a tým na zlepšenie stavu verejných financií. Inteligentná revalorizácia európskeho rozpočtu by vlastne mala umožniť, aby sa začal a udržiaval hospodársky a rozpočtový priaznivý kolobeh, založený na spoločnom zhodnotení vzájomnej komplementarity. Zhodnotenie tejto komplementarity národnej a európskej úrovne je tiež podmienkou udržateľného upevnenia rastu a zamestnanosti v Európe.

4. Získanie väčšej rozpočtovej nezávislosti

4.1 EHSV sa domnieva, že zvyšovanie európskeho rozpočtu je samo osebe nielen želateľné, ale aj potrebné vzhľadom na nové problémy, ktoré si vyžadujú spoločné riešenie.

4.2 Podporuje preto návrh Európskej komisie, pokiaľ ide o prednosť systému založeného na vlastných zdrojoch, ktorého príjmy by pochádzali priamo z rozpočtu Európskej únie bez toho, aby prechádzali národnou úrovňou. EHSV sa domnieva, že európsky rozpočet nemožno účinne reformovať bez toho, aby sa obnovili nezávislé, riadne zamerané a udržateľné vlastné zdroje v podobe národných príspevkov, ktoré sa zaviedli v roku 1980 s osobitnou zľavou pre Spojené kráľovstvo potvrdenou dohodou z Fontainebleau, ktorá zachováva mylný koncept primeranej návratnosti.

4.3 Výbor oceňuje rozmanitosť návrhov nových zdrojov, ktoré Komisia uviedla v oznámení, najmä návrhy týkajúce sa finančných transakcií a CO₂. Bez toho, aby sa výbor v tomto štádiu vyjadril k povahe nových vlastných zdrojov, zdôrazňuje, že je potrebné, aby všetky návrhy v tejto oblasti sprevádzala analýza vplyvu, čo by umožnilo ich lepšie hodnotenie. Výbor si želá, aby sa tiež preskúmala možnosť presunu existujúcich daní alebo ich časti z národnej úrovne na európsku úroveň podľa vzoru mechanizmu DPH. V tejto súvislosti by bolo možné uvažovať o časti dane z príjmu právnických osôb, ak by existoval taký spoločný základ, ako navrhuje Európska komisia.

4.4 EHSV očakáva, že takáto reforma prípadne odstráni národné korekčné mechanizmy, ktoré nebudú v obnovenom európskom rozpočte odôvodnené, a zabezpečí vyššiu pridanú hodnotu pre všetky členské štáty.

4.5 EHSV tiež zdôrazňuje tri zásady, ktoré považuje za potrebné pre úspech reformy zdrojov európskeho rozpočtu:

4.5.1 Daňová záťaž v Európe by sa nemala v dôsledku reformy vlastných zdrojov zvýšiť.

4.5.2 Prípadné nové európske odvody by nemali mať príliš výrazný diskriminačný dosah na niektoré členské štáty z dôvodu ich národných osobitostí, ani by nemali narušiť

činnosť podnikov so sídlom v Európskej únii. Okrem toho by nemali nadmerne zaťažovať občanov, najmä najviac znevýhodnených, ako je to v prípade DPH.

4.5.3 Reorganizácia by mala prispieť k racionalizácii a lepšej rovnováhe celkového daňového zaťaženia v súlade s cieľmi konkurencieschopnosti a zamestnanosti Únie. Navyše, európske výdavky by sa mali viac sústrediť na priority EÚ a oblasti, v ktorých je možné dosiahnuť úspory z rozsahu. EHSV považuje túto požiadavku za nevyhnutnú podmienku **výrazného zvýšenia európskeho rozpočtu**.

4.6 EHSV sa domnieva, že kým EÚ dosiahne vyššiu úroveň integrácie, mohli by sa zaviesť prostredníctvom špecializovanej agentúry alebo iným spôsobom inovačné systémy, ktoré by zoskupovali národné rozpočty a európsky rozpočet v oblastiach, ako sú výskum a vývoj, inovácie, rozvojová pomoc, financovanie veľkých infraštruktúr. Takéto systémy by umožnili skutočnú integráciu priorít a prostriedkov, pričom každá politická úroveň, či už národná alebo európska, by si zachovala svoju možnosť kontroly.

5. V prospech zásahov lepšie zameraných na európsku pridanú hodnotu

5.1 Komisia zdôrazňuje, že treba riadne zabezpečiť primeranosť európskeho rozpočtu v súvislosti s cieľmi a záväzkami stratégie Európa 2020. Okrem príslušných rozpočtových prostriedkov si to vyžaduje aj viditeľné prepojenie medzi zásahmi plánovanými v rozpočte a rôznymi piliermi stratégie Európa 2020.

5.2 Výbor obzvlášť zdôrazňuje potrebu účinných zásahov rozpočtu v oblastiach, kde Európska únia nesie zodpovednosť, v prvom rade upevnenie hospodárskej a menovej únie, posilnenie solidarity členských štátov EÚ, ako aj zavádzanie nových politík vyplývajúcich z Lisabonskej zmluvy: v oblasti energie a klímy, spravodlivosti a vnútorných vecí, zahraničnej politiky.

5.3 Nedávne krízy v eurozóne zvýraznili potrebu rozvíjať najmä solidaritu v rámci hospodárskej a menovej únie. Dostupné prostriedky z európskeho rozpočtu boli samy osebe v naliehavej situácii užitočnou pomocou v očakávaní vytvorenia stabilizačného fondu. Rozhodnutie zaradiť tento stabilizačný mechanizmus do zmluvy predstavuje novú etapu európskej solidarity, ale jej snahy o politickú a hospodársku integráciu s cieľom trvalo upevniť hospodársku a menovú úniu, ktorá je ústredným prvkom pokroku európskej integrácie a hospodárskej a sociálnej súdržnosti jednotného trhu. Naliehavo treba obnoviť hospodársku úniu, ktorá zaostáva za menovou úniou, čím ju oslabuje. Ak sa tento rozdiel nevyrovná, stratégia Európa 2020 má len slabú príležitosť na úspech. Táto príležitosť sa mala podrobnejšie preskúmať v dokumente Komisie.

5.4 Ako Komisia oprávnené zdôrazňuje, ďalšou dôležitou prioritou európskeho rozpočtu je posilnenie politik magického trojuholníka „výskum, inovácia, vzdelávanie“, ktoré sú hlavným aspektom problému globalizácie.

5.4.1 Avšak s rozpočtom, ktorý predstavuje iba 4 % rozpočtu na verejný výskum v Európe, nebude možné zásadne zmeniť situáciu pri riešení celosvetových problémov. Musíme nájsť prostriedky, najmä finančné, na premenu európskych programov na skutočné nástroje na zlepšenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu.

5.4.2 Na dosiahnutie úspor z rozsahu a širšieho prístupu je potrebné nejakým spôsobom začleniť národné programy do európskeho rámcového programu pre výskum. Bude tiež potrebné zabezpečiť, aby sa zamerail na kľúčové odvetvia, zohľadniť osobitné východiskové podmienky štátov a napraviť zistené nedostatky a najmä ťažkopádnu a zdĺhavú administratívu.

5.4.3 Európska inovačná politika musí byť pevným základom výskumu v Európe, hoci Komisia k nej doposiaľ pristupovala ako k vedľajšiemu produktu výskumnej činnosti. Európska komisia mala navrhnúť radikálnu zmenu, čo aj urobila vo svojom nedávnom oznámení s názvom „Hlavná iniciatíva stratégie Európa 2020 – Únia inovácií“ (KOM (2010) 546 v konečnom znení).

5.4.4 EHSV najmä pripomína, že žiadal oveľa ambicióznejšiu politiku, ktorá by spájala podporu, podnikanie, odstránenie prekážok medzi národnými sieťami na podporu a šírenie inovácií a európsku politiku klastrov, čo by umožnilo vynáranie sa „európskych šampiónov“ namiesto „národných šampiónov“. Výbor víta rozhodnutie uplatniť posilnenú spoluprácu s cieľom vytvoriť patent Spoločenstva. K jeho realizácii musí dôjsť čo najskôr, aby sa skoncovalo so situáciou, ktorá už desiatky rokov vážne znevýhodňuje konkurencieschopnosť EÚ.

5.4.5 V oblasti vzdelávania EHSV žiadal ambicióznejšie iniciatívy a najmä otvorenie nových „európskych škôl“ otvorených pre všetkých ako záruku silnejšej európskej identity, vznik skutočných európskych univerzít⁽⁴⁾, ako aj európsku politiku nových zručností pre nové pracovné miesta⁽⁵⁾.

5.4.6 Európska komisia by mala venovať intenzívnejšiu pozornosť objektívnym analýzám efektov európskych politik a precíznejmu previazaniu údajov v prílohách s hlavným dokumentom.

5.5 Politika hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti sa tiež priamo podieľa na vyjadrení európskej solidarity. EHSV sa postaví proti akémukoľvek pokusu o zničenie tejto politiky,

ktorá je symbolom únie „medzi národmi“. EHSV žiada, aby sa obnovila a zvýšila tak účinnosť, najmä zjednotením spôsobov riadenia, zameraním sa na hlavné projekty spojené s európskymi prioritami a zabezpečením aktívnejšej účasti hospodárskych a sociálnych aktérov. V tomto zmysle musí EÚ konať proti vylúčeniu najslabších skupín obyvateľstva a podporovať najvzdialenejšie krajiny a regióny, ktoré sú najviac znevýhodnené z dôvodu špecifických charakteristík, aby im umožnila plnú účasť na hospodárskom a sociálnom pokroku. Z tohto hľadiska a vzhľadom na situáciu v oblasti zamestnanosti je **európsky sociálny fond**, najmä pokiaľ ide o jeho financovania, najlepším nástrojom na realizáciu **európskej stratégie zamestnanosti**. Táto stratégia musí byť ústredným bodom stratégie Európa 2020 pre inkluzívny rast.

5.6 V priamej spojitosti s cieľom účinnejšej, solidárnejšej únie, ktorá je bližšie k občanom, by hlavnou prioritou rozpočtu Spoločenstva mali byť väčšie investície do európskeho verejného majetku. Komisia právom spomína túto prioritu. Bolo by však potrebné ju upresniť a konkretizovať. Pokiaľ ide o EHSV, má v úmysle spolu s hospodárskymi a sociálnymi aktérmi prehĺbiť úvahy s cieľom objasniť potreby a ciele. EHSV už však zdôrazňuje viacero požiadaviek v tejto oblasti:

5.6.1 EHSV zdôrazňuje v prvom rade potrebu rozvíjať skutočné služby všeobecného záujmu na európskej úrovni spôsobom komplementárnym s národnými správami a v spolupráci s európskymi užívateľmi, aby sa zabezpečila dobrá organizácia a bezpečnosť Únie v oblastiach, ktoré spadajú do jej kolektívnej zodpovednosti.

5.6.1.1 Týka sa to najmä organizácie vnútorného trhu a colníc, ale aj nových oblastí, v ktorých sa členské štáty rozhodli preniesť právomoci na Úniu: prístahovalecká a azylová politika, spravodlivosť a vnútorné veci, zriadenie európskej diplomatickej služby a služby pre vonkajšiu činnosť, ako aj stráženie vonkajších hraníc.

5.6.2 EHSV taktiež zdôrazňuje potrebu zvýšiť transeurópske investície do infraštruktúr a zároveň podporiť európske služby všeobecného záujmu a umožniť ich správne fungovanie. Od roku 1993, kedy Jacques Delors predložil bielu knihu Komisie, došlo k veľkému omeškaniu a v nej obsiahnuté návrhy a metodika nemali žiadny účinok. Pre tieto nedostatky zostáva veľká časť európskeho územia vylúčená z hlavných obchodných tokov, a to najmä krajiny, ktoré nedávno pristúpili. Medzi prioritami, ktoré sa majú realizovať v oblasti infraštruktúry, EHSV presadzuje štrukturálne projekty ako zadávacie podmienky jednotného európskeho vzdušného priestoru⁽⁶⁾, trate pre vysokorychlostné vlaky alebo siete splavných kanálov. Veľké európske investície sú potrebné aj v oblasti energetickej politiky, aby sa zabezpečila väčšia nezávislosť, pokiaľ ide o zásobovanie a investície do bezpečnosti, účinnosti a obnoviteľných zdrojov energie.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV na tému „Univerzity pre Európu“, Ú. v. EÚ C 128, 18.5.2010, s. 48.

⁽⁵⁾ Stanovisko EHSV na tému „Nové zručnosti pre nové pracovné miesta“, Ú. v. EÚ C 128, 18.5.2010, s. 74.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV na tému „Jednotné európske nebo“, Ú. v. EÚ C 182, 4.8.2009, s. 50.

5.6.3 Uvedieme tiež, že sú potrebné spoločné inovačné investície do riešení nových problémov konkurencieschopnosti či bezpečnosti v oblasti telekomunikácií, životného prostredia, civilnej ochrany.

5.7 Pokiaľ ide o spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP), EHSV pripomína svoje postoje⁽⁷⁾ v prospech jej obnovy. Ide o jej prispôbenie novým okolnostiam bez toho, aby sa vrátila do vnútroštátnej pôsobnosti, či sa vzdala svojich zásad, ktoré sú jej silnou stránkou: vnútorná a vonkajšia solidarita, kvalita potravinových výrobkov, preferencia Spoločenstva, územná súdržnosť v prospech vidieckych oblastí, najmä horských a ostrovných regiónov. Jenou z hlavných úloh SPP je valorizácia úlohy poľnohospodárov. Okrem toho, musí prispievať k udržateľnému riadeniu prírodných zdrojov a umožniť reagovať konkrétnym spôsobom na hlavné problémy boja proti zmene klímy, ochrany životného prostredia a biodiverzity⁽⁸⁾.

5.8 V súvislosti s vonkajšou politikou a politikou rozvojovej pomoci tretím krajinám EHSV pripomína svoje postoje v prospech racionalizácie zastúpenia EÚ a členských štátov, ako aj zvýšenia účinnosti európskej pomoci ako doplnku vnútroštátnej pomoci v užšej spolupráci s priamo zainteresovanými hospodárskymi a sociálnymi aktérmi.

5.9 V oblasti rozvojovej pomoci, kde sa musí zabezpečiť výsledovateľnosť jej použitia, EHSV sa domnieva, že by odteraz bolo vhodné zlúčiť národné a európske programy tak v záujme účinnosti a súladu, ako aj väčšieho zviditeľnenia európskej pomoci. EHSV pripomína v tejto súvislosti, že je pôvodcom doložky dohôd z Cotonou, ktorou sa 15 % pomoci z ERF vyhradzuje na činnosti vykonávané neštátnymi subjektmi. Navrhuje, aby sa táto zásada uplatňovala a rozšírila na všetky rozvojové programy.

6. Hľadanie účinnosti

6.1 V ťažkom období, ktorým prechádzajú európske verejné financie, musí byť európsky rozpočet príkladom dobrej správy. Bez toho, aby sme sklzli k lacnej demagógii o administratívnych nákladoch európskych inštitúcií, ktoré sú oveľa nižšie v porovnaní so štátnymi správami (napríklad Európska komisia má menej zamestnancov ako mesto Paríž!), EHSV odporúča, aby sa prijali opatrenia, ktoré zviditeľnia účasť európskych inštitúcií na úsporných administratívnych opatreniach členských štátov. Inštitúcie vrátane EHSV zároveň musia pri výberových konaniach a služobných postupoch starostlivo dodržiavať zásadu rovnosti príležitostí a zásadu nediskriminácie, ktoré sú zakotvené v zmluve. EHSV však zdôrazňuje, že súčasťou tejto dobrej správy je tiež poskytovanie prostriedkov európskej občianskej spoločnosti, aby sa plne zúčastňovala na európskych diskusiách.

6.2 Na pomoc z európskeho rozpočtu poskytovanú členským štátom by sa tiež mala vzťahovať väčšia podmienenosť, najmä pokiaľ ide o dodržiavanie predpisov Spoločenstva a rozhodnutí ESD príjemcami, ako aj overenie súladu pomoci Spoločenstva s pravidlami hospodárskej súťaže.

6.3 Vzhľadom na otázky konvergenzie hospodárskych politík v rámci HMÚ ide tiež o to, aby sa pomoc viac zamerala na podmienky na zabezpečenie súladu s požiadavkami paktu Euro plus.

6.4 Pomoc poskytnutá tretím krajinám by mala byť podmienená výsledovateľnosťou jej finančného využitia, dodržiavaním záväzkov, najmä pokiaľ ide o hospodársku a sociálnu reformu s cieľom prispôbiť sa otvorenosti, vzájomné partnerstvá a účasť sociálno-profesijných aktérov občianskej spoločnosti.

6.5 Rozvoj eura a potreba upevniť súdržnosť eurozóny vzhľadom na trhy tiež ponúkajú možnosti, zatiaľ nedostatočne využívané, pre inovačné politiky pôžičiek a úverov na európskej úrovni znásobujúce dosah pomoci z európskeho rozpočtu. EHSV odporúča v prvom rade posilniť spoluprácu medzi ECB, eurosкупinou a EIB. Tešia ho povzbudzujúce výsledky získané z prvých európskych dlhopisov a želá si, aby sa rozšírili v oblasti odbornej prípravy, výskumu, priemyslu a európskych infraštruktúr. Zároveň by sa zriadenie tejto „európskej pokladnice“ mohlo za prísnych podmienok a prísnej disciplíny použiť na prerozdelenie značnej časti dlhov členských štátov. Tieto nástroje potvrdia vnútornú solidaritu Európskej únie a zároveň budú dôkazom jej politickej angažovanosti v prospech nezvratnosti eura.

6.6 EHSV sa zasadzuje za lepšiu identifikáciu projektov podporovaných Európskou úniou tak, aby sa pozornosť venovala tým projektom, ktoré majú najväčšiu európsku pridanú hodnotu. EHSV preto žiada, aby sa zmiernilo pravidlo doplnkovosti, ktoré by sa už nemalo posudzovať jednotlivo pri každom projekte, ale celkovo v rámci strategických partnerstiev členských štátov.

6.7 Zrýchlenie postupov určovania priorít a pridelovania prostriedkov môže tiež umožniť reagovať na niektoré potreby. EHSV už odporúča preskúmať všeobecnejšie využívanie buď špecializovaných agentúr, alebo „globálnych grantov“, ktoré sú pridelené subjektom blízkym miestnej úrovni, ako sú regióny alebo organizácie občianskej spoločnosti. EHSV uprednostňuje naposledy uvedený postup, ktorý sa už osvedčil v oblasti regionálnej politiky a mohol by sa rozšíriť na všetky finančné činnosti EÚ.

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV na tému „Posilnenie európskeho poľnohospodársko-potravinárskeho modelu“, Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2011, s. 1.

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV na tému „SPP do roku 2020“, Ú. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 63.

6.8 Pokiaľ ide o veľké investičné projekty, malo by sa tiež podporovať využívanie pôžičiek EIB, ako aj súkromné financovanie s právnym rámcom, ako je sformulovaný v poslednom stanovisku EHSV ⁽⁹⁾. Ak by sa rozvinul na novú úroveň, umožnil by odstrániť omeškania v oblasti európskej infraštruktúry a financovať veľké technologické projekty, ktoré sú podmienkou našej konkurencieschopnosti v kontexte globalizácie.

6.8.1 Okrem toho EHSV sa domnieva, že naliehavé situácie si môžu vyžadovať väčšiu pružnosť a lepšie prispôsobené mechanizmy, ako napríklad fond na prispôsobenie sa globalizácii ⁽¹⁰⁾.

V Bruseli 16. júna 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV na tému „Súkromné a verejné investície“, Ú. v. EÚ C 51, 17.2.2011, s. 59.

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV na tému „Reforma rozpočtu EÚ a spôsoby jeho financovania v budúcnosti“, Ú. v. EÚ C 204, 9.8.2008, s. 113.